

एवमधर्मरुचीनां दुर्योधनादीनां व्यासादिभिराभैरुपदेशोक्तेऽपि मैत्रेयशापेपि किमिदं रवेन महाभये पिप्रत्युपस्थिते सति न धर्मरुचिरुत्पद्यत इत्युक्तं संप्रति धर्मरुचीनां पांडवानामुपरि परमेश्वरस्ये तरेषां चानुग्रहं पांडवानां कृष्णतत्त्वविज्ञानं च वर्णयति भोजाः प्रव्रजितानित्यादिनाऽध्यायेन ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ दुःशासनश्चतुर्थीयेषां ॥ ५ ॥ तस्य दुर्योधनस्य पदानुगाः सहायाः ॥ ६ ॥ निरुत्याल्लेन उपचरन्वर्तमानः ॥ ७ ॥ अभिषेगेण दुःखेन पराभवेन वा ॥ ८ ॥ १॥ पुरुषस्य पुरिशरीरेशयानस्य अप्रमेयस्य अहंकारादिवत्प्रमातुमयोग्यस्य विषयित्वात् अतएव सत्यस्य कालत्रयेऽपि बाधशून्यस्य विषयस्य हि बाधः स्वमादौ दृष्टः

वैशंपायन उवाच भोजाः प्रव्रजितान् श्रुत्वा वृष्णयश्चांधकैः सह ॥ पांडवान् दुःखसंतप्तान् समाजग्मुर्महावने ॥ १ ॥ पांचालस्य च दायादो दृष्टकेतुश्च चेदिपः ॥ केकयाश्च महावीर्याभ्रातरो लोकविश्रुताः ॥ २ ॥ वने द्रष्टुं ययुः पार्थान् क्रोधामर्षसमन्विताः ॥ गर्हयंतो धार्तराष्ट्रान् किंकुर्मइति चाब्रुवन् ॥ ३ ॥ वासुदेवपु ररुत्य सर्वे ते क्षत्रियर्षभाः ॥ परिवार्योपविविशुर्धर्मराजं युधिष्ठिरं ॥ अभिवाद्य कुरुश्रेष्ठं विषण्णः केशवो ब्रवीत् ॥ ४ ॥ वासुदेव उवाच दुर्योधनस्य कर्णस्य शकुनेश्च दुरात्मनः ॥ दुःशासनचतुर्थानां भूमिः पास्यति शोणितं ॥ ५ ॥ एतान्निहत्य समरे ये च तस्य पदानुगाः ॥ तांश्च सर्वान् विनिर्जित्य सहितान्सनराधि पान् ॥ ६ ॥ ततः सर्वेऽभिषिचामो धर्मराजं युधिष्ठिरं ॥ निरुत्योपचरन्वध्य एष धर्मः सनातनः ॥ ७ ॥ वैशंपायन उवाच पार्थानामभिषेगेण तथा क्रुद्धं ज नार्दनं ॥ अर्जुनः शमयामास दिक्षंतमिव प्रजाः ॥ ८ ॥ संक्रुद्धं केशवं दृष्ट्वा पूर्वदेहेषु फाल्गुनः ॥ कीर्तयामास कर्माणिसत्यकीर्त्तैर्महात्मनः ॥ ९ ॥ पुरुषस्याप्रमे यस्य सत्यस्यामिततेजसः ॥ प्रजापतिपतेर्विष्णोर्लोकनाथस्य धीमतः ॥ १० ॥ अर्जुन उवाच दशवर्षसहस्राण्यत्र सायं गृहो मुनिः ॥ व्यचरस्त्वं पुरा कृष्ण पर्वते गंधमादने ॥ ११ ॥ दशवर्षसहस्राणि दशवर्षशतानि च ॥ पुष्करेष्ववसः कृष्ण त्वमपो भक्षयन्पुरा ॥ १२ ॥ ऊर्ध्वबाहुर्विशालायां वदर्यामधुसूदन ॥ अतिष्ठ एकपादेन वायुभक्षः शतं समाः ॥ १३ ॥ अवरुष्टोत्तरासंगः कृशो धमनिसंततः ॥ आसीः कृष्णसरस्वत्यां स त्रेधा दशवर्षिके ॥ १४ ॥ प्रभासमप्यथासाद्य तीर्थं पुण्यजनोचितं ॥ तथा कृष्णमहातेजा दिव्यं वर्षसहस्रकं ॥ १५ ॥

लोकनाथस्यांतर्यामिणः एवं तत्पदार्थमुक्त्वा त्वंपदार्थमाह धीमत इति बुद्ध्युपाधेः अनयोः सामानाधिकरण्यादभेदः अस्यैव सूत्रभूतस्य श्लोकस्य विवरणमुत्तरोऽयं ॥ १० ॥ तत्र तपस्विनां क्षमैवोचिते रीयवत्तः ॥ १४ ॥ १५ ॥ अमिततेजसः त्रिविधपरिच्छेदशून्यचिन्मात्रस्य प्रजापतिपतेः सूत्रविराजोरपि स्वामिनः विष्णोर्व्यापकस्य तिदर्शयितुं भगवतः क्रोधोपशमनाय तदीयं जन्मांतरियंतप एव तावदुदाहरति दशोत्यादिना यत्र सायंकालस्तत्रैव गृह्यस्य तत्र सायं गृह इत्येकं पदं ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ अवरुष्टोत्तरासंगः त्यक्तोत्त